Anul 45-lea | Prețul 3 lei | Cenzurat
Duminecă 17 Octomvrie 1937 | No. 42

FOAIA POPORULUI

Cea mai veche foaie poporală, națională și politică, înființată la anul 1892

Apare în fiecare Duminecă

PREȚUL ABONAMENTULUI
Pe un an . . . . . Lei 140·—
Pe o jumătate de an . . . . Lei 70·—
Pentru America 3 dolari pe un an întreg
Pentru societăți și autorități 300 lei anual

Director: NIC. BRATU, fost senator

Redacția și Administrația:
Sibiu, strada Regina Maria No. 57

Manuscrisele intrate nu se înapoiază

INSERATE
se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
Sibiu, str. Regina Maria 57 (fostă Cisnădiei
Prețul înseratelor
Un șir petit 8 Lei pentru fiecare publicare

Națiunea se mișcă și se pregătește...

Manevre regale în regiunea Sibiului. — Declarații politice la Oradea. Cinstirea eroilor din trecut la Alba Iulia

In ultimele 10 zile s'au petrecut fapte importante, pe care voim să le înregistăm la acest loc, așa cum se cuvine. Sunt trei fapte diferite, dar fiecare deosebit de important dintr'un anumit punct de vedere.

In prima linie menționăm organizarea manevrelor regale în regiunea Sibiului. Cu acest prilej s'a dovedit tăria armatei noastre. Națiunea Română, în plină putere de desvoltare și afirmare, se mișcă, se organizează, se pregătește pentru orice vremuri neprevăzute. Exprimăm la acest loc toată recunoștința noastră vrednicilor conducători ai Armatei Române, bravilor ofițeri și iubiților soldați cari au ostenit ca niște mucenici, în dorința fierbinte a unei bune reușite a manevrelor.

Când constatăm marele progres în organizarea și modernizarea armatei, nu putem trece cu vederea, fără a aminti, — tot la acest loc, — importantele și istoricele declarații politice, făcute în 9 Octomvrie 1937 la Oradea. Aci a vorbit Primul Ministru al Țării Românești, în numele căreia dl Gh. Tătărescu a declarat, că trebue să ne întărim granița. Și se va întări cu piatră și fier. Dacă vrem pacea, trebue să fim tari. Tari vom fi, dacă ne înarmăm bine. Acesta e al doilea fapt important din ultimele zile.

Al treilea fapt e de natură istorică-națională. Ridicarea și desvelirea monumentului lui Horia, Cloșca și Crișan la Alba-Iulia, însemnează recunoașterea meritelor celorce au luptat în trecut pentru Neamul Românesc. Ne bucurăm de această recunoștință a Țării pentru luptătorii ardeleni, care recunoștință o merită cu vârf și îndesat.

Ca să fie armonia complectă, am dori, însă, să vedem o mai înțelegătoare atenție și față de unii luptători ai Ardealului din ultimele decenii. Ne va fi numai de folos, dacă apreciem pe bărbații vrednici și până când trăesc, nu numai după moarte... Ceva mai mult tact, chibzuială și cumpăneală, ne va fi numai spre bine.

Acestea premerse, lăsăm să urmeze un scurt raport asupra celor trei mari evenimente din ultimele 10 zile: manevrele, declarațiile dela Oradea și serbarea dela Alba Iulia.

Inceputul manevrelor

Primirea M. S. Regelui la Sibiu

Duminică 10 Octombrie a. c. populația orașului și satelor din județul Sibiu a salutat cu toată căldura sufletului ei, descinderea pe aceste plaiuri a M. S. Regelui Carol II, Măriei Sale Voevodului Mihai de Alba Iulia, principelui de Hohenzolern, Generalului francez Gamelin și a înaltelor misiuni militare și atașați din aproape toate statele Europei de mijloc, care au venit să ia parte la desfășurarea manevrelor regale din acest an.

M. S. Regele Carol al II-lea

La orele 10 a. m. se afla pe peronul gării frumos împodobită o companie de onoare a școalei militare de infanterie „Principele Carol" din Sibiu, cu drapel și muzică, în frunte cu I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului, dl George Tătărescu, primul ministru (care s'a reîntors dela Oradea), general Gamelin din armata franceză, Richard Franasovici ministrul comunicat ilor reprezentanții autorităților civile și militare și un numeros grup de ziariști din țară și streinătate.

Suveranul a descins din vagon însoțit de Marele Voevod Mihai și principele de Hohenzolern. Inainte de a trece pe peron, primul ministru a ieșit în întâmpinarea M. S. Regelui, salutându-l în numele guvernului. Primarul orașului Sibiu, dl Dr. Alexandru Bărbat a oferit M. S. Regelui, — după datina țării — pâine și sare, după care M. Sa a trecut în sala festivă a gării, unde s'a întreținut câteva clipe cu cei prezenți.

Dela gară într'o mașină pe care a condus-o personal — înconjurat de întreagă suită și aclamat de publicul care a făcut cordon pe străzi, s'a îndreptat spre liceul „Gheorghe Lazăr", unde era instalată direcția manevrei. Aici M. Sa a stat o jumătate de oră, în care timp s'a interesat de ultimele pregătiri ce s'au făcut în vederea desfășurării manevrelor. La orele 11 a. m. înconjurat de Statul major al armatei române, de șefii din direcția manevrei, precum și de atașații și misiunile militare streine, a plecat pe câmpul de manevre dela Ocna Sibiului, unde s'a interesat de situația trupelor.

La orele 1 a avut loc o masă la Cercul Militar din Sibiu, iar după aceia Suveranul a plecat din nou pe câmpul de manevre, dat fiind că începerea acestora era fixată pe ora 6.30, în după ameaza zilei de Duminică 10 Octomvrie.

Misiunile militare străine la manevrele române

Un fapt care trebue subliniat cu acest prilej, este deosebita atenție pe care a arătat-o streinătatea față de manevrele regale din acest an. In vederea desfășurării acestui important eveniment, majoritatea Statelor din Europa de mijloc, precum și din alte țări s'au grăbit să-și trimită la Sibiu misiunile și atașații lor, pentru a vedea care este puterea noastră armată.

Astfel au sosit la Sibiu, pentru a urmări desfășurarea manevrelor atașații militari ai țărilor streine, ca Italia, Germania, Cehoslovacia, Bulgaria, Anglia, Austria, Polonia, aceasta din urmă reprezentată fiind prin 8 persoane militare ce le are la București. Franța a fost reprezentată prin ilustrul ei general Gamelin, care s'a bucurat de o caldă și aleasă primire în tot timpul petrecut în mijlocul națiunei și armatei române.

Dat fiind că manevrele regale ale anului acesta se desfășoară în regiunea cea mai pitorească și înfloritoare a Ardealului, nu ne îndoim o clipă că misiunile armatelor din Statele Europei se vor reîntoarce cu impresii dintre cele mai frumoase, ridicându-ne astfel prestigiul în fața lumii.

*

Un reportaj special asupra felului cum s'au desfășurat manevrele regale depe plaiurile sud-ardelene, cititorii îl pot urmări în altă parte a foii, unde trimisul nostru special și-a așternut cu toată grija — pe care o comportă evenimentul — impresiile sale.

Regretăm, că din lipsă de loc nu putem da un raport mai amănunțit. Dar, dacă vom avea loc, eventual vom mai reveni.

Desfăşurarea manevrelor

s'a petrecut în mare parte pe timp ploios. Numai în ultima zi — Miercuri 13 Octomvrie — a fost timp cu soare, când aviaţia încă a desvoltat o întinsă activitate. In această zi toate trupele au activat din plin, pentru afirmarea forţei de care dispun.

M. S. Regele, suita şi ataşaţii militari străini, încă dela ora 9 dim. au sosit la postul de observaţie, instalat pe dealul Copaciu, de unde au urmărit desfăşurarea manevrelor.

Cu o zi înainte se dăduse un atac hotărîtor între cele două armate: albaştrii şi roşii. Armata roşie hotărîse să se retragă, căci vânătorii de munte intenţionau să cadă în spatele roşilor.

Prinzând acest moment favorabil, armata albastră a împins infanteria înainte, duşmanul fiind urmărit pas cu pas. Acum a intrat şi artileria în acţiune, cum şi toate celelalte arme.

Suveranul şi ataşaţii militari priviau luptele dela observatorul Măgura şi dela Fata Crăcăilor. Intrase în acţiune şi mortiere şi aruncătoare de bombe.

Alte lupte s'au mai dat în regiunea de lângă drumul Blajului, lângă Topârcea, în apropiere de Dealul Viilor şi Apoldul de jos, unde populaţia locală a primit cu ovaţiuni pe M. S. Regele.

Ce învăţăminte se pote scoate din ele

Mişcările mari de trupe au început Duminecă 10 Oct. şi au durat până Mercuri seara 13 Oct., când manevrele regale din acest an au luat sfârşit. La un moment dat, trompetele au sunat încetarea luptelor şi a focului.

Joi 14 Octomvrie trupele au avut puţin repaus, apoi au pornit spre Sibiu, unde Vineri dimineaţa s'a desfăşurat parada militară, când apoi totul s'a încheiat.

Manevre de mişcare

Manevrele din acest an au dovedit, la noi ca şi în alte ţări, că a reînviat războiul de mişcare de odinioară. La această situaţie a dus ivirea tancului englez în războiul modern.

Tancul englez, sau carul de luptă, cum i se mai spune la noi, a apărut la sfârşitul marelui războiu, ca mijloc de împotrivire contra focului secerător al mitralierelor.

Scopul mitralierei era să scoată din câmpul de luptă cavaleria şi să oprească înaintarea infanteriei, ţintuind luptele pe loc.

Carul de luptă, împiedecând efectele mitralierei, — mişcarea, adecă manevra veche ajunge din nou în plină desvoltare. De aci spargeri de front, învăluiri, întoarceri de aripă, exploatarea izbândei etc.

Motorizare, mecanizare, drumuri bune

Din cele de sus se constată, că manevrele din ultimii ani au scos la iveală necesitatea de motorizare şi mecanizare întinsă a armatei. Prin *motorizare* se înţelege introducerea de vehicule (care) auto; prin *mecanizare* înzestrarea cu care de luptă (tancuri).

Dar motorizarea şi mecanizarea armatei mai cere ceva: drumuri bune! De aceea am observat, că cu luni înainte de începerea manevrelor, s'a început repararea drumurilor şi podurilor, în regiunea pe unde s'a plănuit ţinerea manevrelor. Pe alocuri s'au construit şi drumuri noui.

Războiul de mişcare, cu auto şi tancuri, e repede perdut, dacă drumurile sunt rele sau nu sunt destule. In schimb motorizarea aduce cu sine, că armata nu mai este avizată numai la căile ferate. Mecanizarea permite pătrunderea şi în terenuri deluroase, dacă sunt drumuri potrivite pentru transportul trupelor în vehicule auto.

Importanţa cavaleriei

Războiul de mişcare mai aduce de asemeni pe primul plan arma cavaleriei. Cavaleria modernă însă este cu totul transformată. Ea trebue echipată cu motociclete, tancheţe şi care de luptă. Ba în unele armate s'au format chiar unităţi speciale numai din tancuri.

Timpul nefavorabil

In cele mai grele zile ale manevrelor a fost un timp foarte nefavorabil, cu ploaie şi frig. Cu toate acestea, soldaţii noştri s'au purtat brav, rezistând greutăţilor, ceeace a produs admiraţia oaspeţilor străini.

S'a mai dovedit apoi că soldatul român s'a deprins destul de repede cu nouile arme, iar la marşuri sau atacuri încă nu se dă înapoi.

Aviaţia încă şi-a luat partea sa importantă în operaţiuni. Transmisiunile au funcţionat repede pe întindere de multe sute de kilometri.

Progres în organizare

s'a constatat pe toată linia. Pentru ofiţeri şi comandanţi manevrele sunt totdeauna o şcoală practică. Noul armament a fost probat cum trebue. Examenul n'a fost uşor, dar s'a făcut cu un succes destul de frumos, spre lauda celor ce s'au străduit, fie comandanţi, ofiţeri sau soldaţi.

Obs.

Pentru apărarea graniţei de Vest

Declaraţiile d-lui prim-ministru Gh. Tătărescu la Oradea

Inainte de plecarea pe câmpul de manevre, dl prim-ministru s'a dus — în 9 Octomvrie c. — la Oradea, însoţit de d-nii general Ilasievici, ministrul Apărării Naţionale şi inginer Radu Irimescu, ministrul Aviaţiei.

Cu acest prilej au vizitat graniţa de Vest a ţării, unde se lucrează la întărirea fruntariilor. La amează a fost o recepţie la primăria din Oradea, unde dl prim-ministru a făcut importante declaraţii politice, din cari dăm următoarele părţi:

Domnilor, am venit aci însoţit de colaboratorii militari ai guvernului pentru a inspecta primele lucrări de fortificare a graniţelor noastre. In cadrul marelui program de înzestrare a armatei, făcut sub îndrumarea stăruitoare a Majestăţii Sale Regelui, Guvernul a putut să păşească şi la executarea acestui ultim capitol din măsurile luate în vederea sporirii puterii militare a ţării.

Programul fortificării graniţelor va fi executat într'un număr de ani până la complecta lui desăvârşire. *Un brâu de piatră şi fier* va încinge fruntariile (graniţele) noastre, ca astfel înăuntrul lor ţara să poată să-şi continue opera de organizare şi de propăşire în siguranţă şi în pace.

Incepând această mare operă, avem conştiinţa că slujim apărarea ţării şi deopotrivă apărarea păcii. Tari şi armaţi, vom dezarma toate tentaţiunile; — slabi şi neapăraţi, vom încuraja toate apetiturile. Prin tăria noastră alungăm războiul, — prin slăbiciunea noastră îl chemăm şi îl provocăm. In împrejurările de azi, tăria înseamnă pace şi slăbiciunea înseamnă război.

Iată de ce, cazematele acestea, care sunt menite să asigure vecinicia fruntariilor noastre, sunt totodată şi cazematele păcii.

Cu prilejul acestei solemnităţi ce am săvârşit azi şi care este şi un act de afirmare a puterii crescânde a Statului Nostru, să proclamăm din nou dorinţa noastră de pace şi dorinţa vie de a trăi în raporturi de prietenie cu cei pe cari vremurile istoriei i-au aşezat în trecut pe drumul marei neînţelegeri.

Să declarăm, cu acest prilej, că suntem gata să colaborăm cu ei pentru întărirea şi apărarea păcii şi pentru organizarea în această regiune a Europei a unei convieţuiri răzimate pe respectarea dreptului şi pe armonizarea intereselor. Intindem o mână prietenească tutulor celor cari împărtăşesc aceste credinţe şi aceste simţiminte, tuturor celor cari sunt călăuziţi de această dorinţă de pace şi de colaborare.

Vorbind într'un oraş cu importantă populaţie minoritară, ţin să declar că, voim să întărim şi strângem raporturile de convieţuire normală şi de încredere reciprocă cu minorităţile înglobate pentru totdeauna în Statul nostru naţional, cu minorităţile pe care istoria le-a aşezat de veacuri în cuprinsul hotarelor stăpânite de neamul nostru. Căci noi voim să uităm toate nedreptăţile ce ridicaseră în trecut zidul vrăjmăşiei istorice şi călăuziţi de sufflul vremurilor pe care le trăim, şi în cadrul legilor noastre izvorîte din echitate şi dreptate, dorim să asigurăm acestor minorităţi toate condiţiile necesare liberei lor desvoltări.

Cât priveşte neînţelegerile care se ivesc în chip firesc în raporturile dintre majoritate şi minorităţi, ele pot fi întotdeauna deslegate în atmosfera creată de cel mai larg spirit de înţelegere şi de conciliere.

Beneficiind de acest tratament, minorităţile au însă şi datoria să nu uite în nici o împrejurare, că trebue să-şi înplinească cu lealitate (bună credinţă) toate obligaţiunile ce au faţă de Statul Român, şi că, printre aceste obligaţiuni, cea dintâi este să-şi însuşească toate interesele şi aspiraţiile acestui Stat, care le chezăşueeşte cu jertfă limba, credinţa şi propăşirea lor.

Deopotrivă, minorităţile sunt datoare să nu privească pieziş opera de promovare a elementului românesc, care, mai ales în provinciile unite, trebueşte ajutat pentru a putea atinge nivelul de desvoltare materială şi culturală cerut de poporul majoritar în orice Stat naţional.

Opera aceasta de promovare, opera aceasta de reparare istorică, care a fost începută de guvernarea noastră şi care va trebui să fie continuată de toate guvernările de mâine, nu a fost şi nu va fi niciodată executată prin acte săvârşite împotriva minoritoţilor. Asupriţii de eri nu se vor transforma niciodată în asupritori.

In schimb, minorităţile înşile, dând dovadă de înţelegere, trebuesc în propriul lor interes să colaboreze cu sinceritate la executarea acestei opere de reparaţie, contribuind astfel la eliminarea din raporturile lor cu majoritatea naţională a ultimelor rămăşiţe de neînţelegere şi discordie.

Pace şi înţelegere în afară, pace şi înţelegere înăuntru — în cadrul acestui comandament permanent se va îndruma viaţa Statului Român.

INFORMAŢIUNI

SE APROPIE IARNA. Din Bucureşti, ca şi din alte părţi ale ţării, se anunţă timp rece şi ploios. Pe alocuri, la munte, a căzut şi zăpadă. Ca mâine ne vom pomeni cu pământul albit şi la şes.

Se apropie iarna şi ne întreabă: Ce-am lucrat astăvară? Ce-am strâns în toamnă? Iar celce a hoinărit şi a cântat, ca greerusul, fără nici o grije, va fi vai de el.

Numai munca curată aduce linişte sufletească şi fericire trupească!

---

† *GENERALUL CANTACUZINO-GRANICERUL, vlăstar din bogata familie cu acelaş nume, viteaz între viteji, comandant neînfricat în războiu, rănit pentru idealul neamului şi decorat cu „Mihai Viteazul", — a răposat Sâmbătă 9 Octomvrie 1937, într'o modestă cameră, cum trăia în timpul din urmă, în o vilă a sa din Bucureşti. General şi cavaler al celui mai înalt ordin militar „Mihai Viteazu", a avut o măreaţă înmormântare, Marţi 12 Octomvrie c. — Răposatul era şi preşedintele partidului „Totul pentru ţară", ai cărui membri şi legionari l-au petrecut, până la mormânt în cimitirul Belu, într'un convoiu impozant, în care s'au înşiruit multe mii din Bucureşti şi provincie. — Suflet curat şi cu inimă bună pentru cei lipsiţi, vrednicul general şi-a lăsat imensa avere legionarilor pe cari i-a iubit ca pe copiii lui. — In veci amintirea viteazului general şi bun Român!*

DI C. ANGELESCU, ministrul educaţiei naţionale, care e suferind de două luni de zile, este acum aproape restabilit. Ultimul buletin medical spune: Starea generală foarte bună. Boala pulmonară spre dispariţie. Temperatura şi pulsul se menţin de 10 zile normale.

LA SERBĂRILE DELA ALBA-IULIA au participat, dintre foştii prim-miniştri ai ţării, d-nii: Alexandru Vaida Voevod şi gen. Artur Văitoianu. Au lipsit d-nii: Iuliu Maniu, mareşal Averescu, Nicolae Iorga, G. Mironescu.

DELEGAŢIA PERMANENTA a Partidului Naţional Ţărănesc se va întruni, — se anunţă din Bucureşti, — peste câteva zile. pentru a examina situaţia politică. După aceea probabil se va întruni şi Comitetul central executiv.

NOUI NUMIRI DE FUNCŢIONARI, în locurile rămase vacante, nu se vor mai face, aşa anunţă Ministerul Finanţelor.

MEDICII din Partidul Naţional Ţărănesc se întrunesc în adunare profesională la Braşov, în zilele de Sâmbătă şi Duminecă, 16 şi 17 Oct. c., când vor ţine mai multe şedinţe. Vor discuta toate problemele cu privire la sănătatea publică şi în legătură cu programul de guvernământ al Partidului Naţional Ţărănesc. — Aşa ar trebui să facă şi alte profesiuni: ingineri, agricultori, comercianţi, meseriaşi etc.

10 GRADE FRIG LA CONSTANŢA au fost în ziua de 14 Octomvrie. Pe Marea Neagră s'a deslănţuit o puternică furtună care vine dinspre Rusia. Vapoarele sosesc cu întârziere

ZĂPADĂ în munţii Făgăraşului a căzut în ziua de 13 Octomvrie. Toţi munţii s'au albit. Timpul e foarte rece şi la ţară, în urma ploilor căzute.

SONDA DE GAZ METAN, care s'a aprins între Copşa Mică şi Mediaş, nu s'a stins încă, deşi arde de 50 zile, cu o flacără uriaşe. Pentru lucrările de stingere s'au comandat în America aparate speciale în valoare de câteva milioane lei.

DUNĂREA CRESTE de câteva zile pe întreg litoralul ţării. Apele vin umflate şi de pe litoralul unguresc şi austriac.

EXPORTUL DE MERE a început. Sunt căutate merele din regiunea Satu Mare şi Sibiu.

SE SIMTE LIPSA SPIRTULUI pe piaţă, din cauză că fabricile nu lucrează din plin. Direcţia Monopolului Spirtului recunoaşte că fabricile lucrează foarte puţin, probabil fiindcă nu se pot înţelege asupra preţului de preluare a spirtului de către Monopol. Ca urmare a acestei stări, fabricile de licher, rom şi coniac încă nu pot lucra normal. Pentru populaţie nu va fi însă nici o pagubă, dacă se fabrică şi consumă mai puţin spirt!

NUCI PENTRU EXPORT. După ştirile adunate la ministerul de agricultură, în anul acesta avem o recoltă bogată de nuci. Pentru export vor fi cam 1200 vagoane, din cari se crede că până la 1 Decemvrie se vor exporta circa 600 vagoane.

LA MANEVRELE REGALE, care s'au desfăşurat în cursul acestei săptămâni primul accident (nenorocire) a fost înregistrat în arma aviaţiei. Din cauza timpului ploios, care a început încă din ziua de Duminică 10 Octomvrie, un avion «Fleet», pilotat de Cpt. Guţu din escadrila III Galaţi, în timpul când executa un sbor de recunoaştere s'a prăbuşit la pământ. Pilotul a fost grav rănit, iar aparatul stricat. Victima a fost adusă la spitalul din Sibiu.

AVIONUL DE VÂNĂTOARE POTEZ 25 având ca echipaj pe sublocotenentul Ungureanu şi adjutantul-şef Spătaru, a pornit Luni de pe un teren al manevrelor, pentru a îndeplini o misiune peste liniile inamice, dar avionul nu s'a mai întors. Nici de urma lui nu s'a dat. Abia Joi dimineaţa, 13 Oct., a fost găsit sfărâmat spre sud-vest dela Şura Mică. Amândoi membrii echipajului erau morţi. S'a dispus cercetarea cazului, care a dus la moartea celor 2 ofiţeri.

Situaţia politică în ţară

Săptămâna aceasta a fost absorbită de lucrările în legătură cu manevrele regale şi serbarea dela Alba Iulia, asupra cărora scriem pe larg în foaia de faţă.

Guvernul ţării a fost mai mult pe drum decât în Capitală. Nu înzadar stă pe ducă, de fapt miniştrii sunt „tot pe drum, pe drum, pe drum, şi la lucru nici decum".

Acum, după ce au trecut manevrele militare, probabil vor începe alte „manevre civile politice". Şi până în prezent s'a manevrat cu fel de fel de ştiri asupra datei plecării guvernului. Toate s'au dovedit vorbe trecătoare. Guvernul a rămas şi e cu putinţă să mai rămână un timp oarecare.

La Alba-Iulia s'au întâlnit aproape toţi conducătorii politici ai ţării. Fiecare şef de partid şi-a revăzut mulţi prieteni şi au schimbat păreri la olaltă.

Ultima versiune este, că până pe la 10 Noemvrie se vor petrece evenimente politice importante. Naţional Ţărăniştii sunt în aşteptare. Ce va fi, urmează să vedem, căci în zilele de azi e greu a fi prooroc.

†Alexandru Lupeanu-Melin

Intr'o cameră dela Clinica Medicală din Cluj s'a stins, în ziua de Joi 7 Octomvrie c., vrednicul şi bunul Român care a fost Alexandru Lupeanu-Melin, profesor şi director al gazetei „Unirea Poporului" din Blaj.

Intelectual în puterea bărbăţiei, având abia 50 ani, un suflet nobil, caracter bun, un creer luminat şi veşnic activ ca profesor şi scriitor, — acesta a fost iubitul nostru Lupeanu-Melin.

L-a răpus o nemiloasă boală (cancer la stomac), care nu iartă. El mai spera să scape, dar cruda moarte nu l-a cruţat, spre durerea şi părerea de rău a tuturor cari l-am cunoscut.

Rămăşiţele pământeşti au fost transportate dela Cluj la Blaj, unde a avut loc înmormântarea în ziua de Sâmbătă 9 Octomvrie, cu toată cinstea şi onoarea cuvenită bărbaţilor vrednici, activi şi cinstiţi.

Fie-i amintirea eternă, iar confratelui „Unirea Poporului" transmitem adâncul nostru regret pentru pierderea valorosului director al lor şi bunul nostru coleg de breaslă!

Redacţia „F. Pop."

Incheierea manevrelor

Parada dela Sibiu

M. S. Regele a venit dela Alba Iulia la Sibiu

Indată după banchetul dela Alba-Iulia, Suveranul cu suita a plecat la Sibiu, unde a ajuns în cursul serii de Joi, când s'a făcut critica manevrelor de către dl gen. Motaş, directorul manevrelor. Au asistat toţi inspectorii generali de armată şi comandanţii de unităţi. M. S. Regele încă şi-a făcut observările Sale.

Invitarea şefilor de partide

Suveranul a invitat, la Alba-Iulia, pe şefii de partide să ia parte la parada militară dela Sibiu. Spre acest scop, încă Joi seara sosise în oraşul nostru d-nii: Ion Mihalache, Al Vaida, Oct. Goga, Gh. Brătianu, C. Argetoianu, Gr. Iunian, Gr. Filipescu.

In cursul serii de Joi au avut loc la Sibiu diferite consfătuiri între grupările politice şi conducătorii lor. Dl Ion Mihalache, preşedintele P. N. Ţ. şi deputat de Sibiu, s'a interesat de organizaţia locală, cerând şi dând diferite informaţii.

D-nii Grigore Iunian şi C. Argetoianu au avut o consfătuire cu dl Octavian Goga. Se ţânteşte la o eventuală conlucrare în viitoarele alegeri.

Cum a decurs parada

A fost de toată splendoarea şi a avut loc pe câmpul cel mare de instrucţie dela Bărăci, durând dela ora 10—13.

In două tribune, la dreapta şi stânga — în mijloc fiind M. S. Regele — au luat loc: Mitropolitul Bălan, Ion Mihalache, A. Vaida Voevod, Octavian Goga, Gh. Brătianu, C. Argetoianu, Gr. Filipescu, Gr. Iunian, apoi membrii guvernului Gh. Tătărescu, Inculeţ, M. Cancicov, gen. Ilasievici ing. Radu Irimescu, gen. Teodorescu, reprezentanţii autorităţilor locale şi o mulţime de ţărănime.

La ora 10, M. S. Regele în uniformă de roşiori pe un cal alb, a trecut trupele în revistă fiind însoţit de Marele Voevod Mihai, primministru Tătărescu, mareşal Gamelin şi reprezentanţii misiunilor militare străine. După aceea a urmat

Defilarea trupelor

In frunte e Statul Major al manevrelor, apoi Comisia de arbitraj, după care urmează gen. Dumitrescu, comandantul partidului Albastru, în urma căruia se înşirue toate unităţile de albastru.

Tot în coloana de albastru defilează prinţul de Hohenzolern în fruntea I batalion Vânători de munte, după cum urmează Vânătorii de Munte dela Sinaia.

Acum vine o muzică în fruntea infanteriei. Impune mult Brigada de Cavalerie I Albastră, care are în frunte pe gen. Cristescu. In acest moment văzduhul e brăzdat de câteva escadrile de avioane.

Coloana trupelor din partidul Roşu defilează în frunte cu comandantul ior gen. Ciupercă. A făcut mare impresie ultimele tunuri noui sosite dela Skoda şi Schneider.

Un moment de înfiorare produce artilieria motorizată cu tunuri, tractoare autoblindate, tanchete, tancuri cari defilează greu şi impunător.

Timpul e rece, cerul mohorît, dar trupele sunt tot ş cu voie bună. Defilarea a luat sfârşit la ora 1.

După aceea a fost banchet la Cercul militar, de unde M. S. Regele ă fost condus la gară, plecând cu trenul special spre Sinaia, unde mâine Sâmbătă serbează ziua naşterii.

Ceilaiţi fruntaşi politici încă au plecat în cursul sării. Dl Mihalache a plecat la Braşov.

Cadouri ceasornice, Bijuterii, Tacâmuri, Verighete, asortiment bogat. Preţurile cele mai eftine, **Emil Höchsmann** Sibiu str. Regina Maria 41

Editura şi tiparul «Tipografia Poporului»
Redactor responsabil: H. N. BRATU

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI SIBIU

Publicaţiune

Prin prezenta se aduce la cunoştinţă că

Târgul de vite anual de toamnă II 1937

va funcţiona în modul următor:

Sâmbătă 30 Octomvrie 1937 târg de vite cornute
Duminică 31 „ „ „ „ „ „
Luni 1 Noemvrie „ târg de cai
Marţi 2 „ „ „ „ „

Primăria Sibiu

Preţurile pieţei Sibiu

la 12 Octomvrie 1937

Calitatea mărfei		Dela Lei	b.	Până la Lei	b.	Calitatea mărfei		Dela Lei	B.	până la Lei	B.
1 hl	Grâu	355	—	410	—	litrul	Lapte de vacă dus acasă				
„	Secară	250	—	300	—	„	Lapte de bivolă (piaţă)	5	—	5	—
„	Orz	280	—	300	—	„	Lapte de bivolă dus acasă	6	—	6	—
„	Ovăz	140	—	180	—	„	Smântână	32	—	35	—
„	Porumb	250	—	300	—	„	Lapte covăsit	8	—	10	—
„	Fasole	500	—	575	—	„	Lemne de ars	—	—	—	—
„	Mazăre					„	Fag	—	—	—	—
„	Cartofi	60	—	90	—	Stj.	Stejar	—	—	—	—
„	Cartofi spitsmeiss	100	—	150	—	„	Mestecate	—	—	—	—
kgr.	Morcovi galbeni	1	—	2	—	„	Fân	105	—	135	—
„	Pătrânjel	1	50	2	—	100 k.	Lucernă	140	—	170	—
„	Ceapă		—	1	—	„	Trifoi	140	—	170	—
buc.	Ţelină	1	—	3	—	„	Otavă	135	—	145	—
„	Lămâie	4	—	6	—	„	Paie	55	—	60	—
1kgr	Ceapă	5	—	6	—	„	Napi de nutreţ	35		38	
leg.	Usturoi	10	—	12	—	„	Bostani				
kgr.	Varză	2	—	3	—	„	Gâscă	65	—	80	—
„	Mere	4	—	12	—	1 buc	Gâscă grasă				
„	Pere	8	—	18	—	„	Raţă	35	—	45	—
„	Nuci	14	—	18	—	„	Curcan				
„	Struguri	5	—	10	—	„	Pui	35		60	—
„	Lapte de vacă în piaţă	3	—	3	—	per. 1 buc.	Ou	2	20	2	40
litrul	Lapte de vacă dus acasă	4	—	4	—	„	Găină	35	—	50	—

Convocare

Comitetul Eforiei şcolare de pe lângă Cursul profesional pentru ucenici ind. şi com. de Stat din Sibiu, convoacă pe ziua de 17 Octomvrie a. c., ora 11 a. m., adunarea generală extraordinară în localul şcoalei primare de Stat din Sibiu, str. Avram Iancu 13, cu următoarea ordine de zi:

1. Taxele şcolare.
2. Ora începp. cursurilor.
3. Programa analitică.
4. Eventuale.

Sunt rugaţi a participa la această adunare generală extraordinară toţi domnii membri ai Comitetului Eforiei şcolare precum şi membrii de drept ai adunării generale.

Preşedinte,
Dr. L. Ionaşiu

Secretar,
Silviu Cosma

Publicaţiune

Composesoratul săsesc din comuna Şeica Mare dă în arendă cca. 1000 jugăre luncă şi păşunat, în ziua de 24 Octomvrie 1937, începând cu 25 Octomvrie 1937 până la 31 Martie 1938. Licitaţia se va ţine în comuna Şeica-Mare, în localul şcoalei săseşti. Preţul strigării este 800 Lei.

Nr. 850/1936 port. 17269

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul şef-portărel pe lângă Tribunalul Sibiu, prin aceasta publică, că în baza deciziunii Nr. 16035/1931, şi Nr. G. II. 4814/1936, a judecătoriei Mixte Sibiu, în favorul reclamantului M. Sonnleitner şi Co. Sibiu repr. prin avocatul Oprea I. Oprea Sibiu, contra . . . . . pentru încassarea creanţei de 2010 Lei şi accesorii, se fixează termen de licitaţie pe

30 Octombrie 1937, ora 3¼ p. m.

la faţa locului în Sibiu str. Turnului Nr. 6, unde se vor vinde prin licitaţiune publică judiciară: 1 radio, 1 toaletă, 2 noptiere, şi 1 dulap în valoare de 8200 Lei. In caz de nevoie şi sub preţul de estimare.

Pretenziunea, care e de încasat, face 2010 lei capital, dobânzile cu 9% socotind din 4 Maiu 1936, iar spesele până acum stabilite de 438 lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitaţie ar fi fost sechestrate şi de alţii şi aceştia şi-ar fi câştigat dreptul de acoperire, licitaţia prezentă este ordonată şi în favorul acestora în senzul art. XLI, 1908 § 20.

Sibiu, la 2 Octomvrie 1937.
şef-portărel, **Dr. Klokner**

Cinematograful
„Corso“
SIBIU, str. Regina Maria

prezintă premieră
marea comedie muzicală
Flori din Nissa
cu renumita cântăreaţă
Erna Sack şi Karl Schönlök, Friedl Czepa şi Paul Kemp.
Cel mai nou jurnal
Fox-Centuria
Duminecă ora 11 Matineu
cu
Hans Albers n Peer Gint

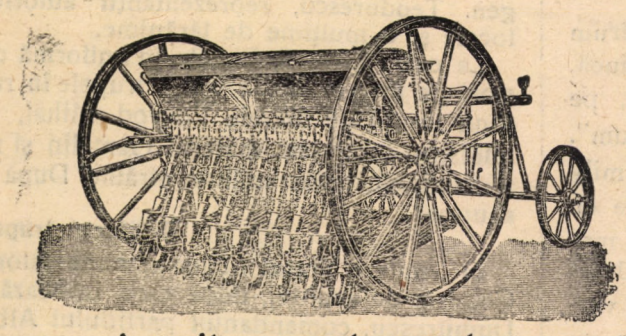
Domnişoară
cu 2 clase de liceu poate învăţa dentistica. A se adresa la **E. Dieker**, Sibiu, Str. Tribunei 17. 17259

Cumpăr imediat cu bani gata
GARNITURI DE TREERAT
cu motoare sau tractoare
batoze simple cu lăţimea tobei dela 720—1000 m/m, tot felul de motoare de 6—60 PS, stabile sau montate pe cărucior.
Adresaţi-vă imediat firmei
HANS DROTLEFF
SIBIU, Calea Oct. Goga No. 41

Cinema
Thalia
prezintă o mare premieră
Cea mai selectă şi splendidă poveste de dragoste a tuturor timpurilor, o poveste nemuritoare
Romeo şi Julieta
cu
NORMA SHEARER
O realizare incomparabilă. Este incontestabil cel mai perfect produs cinematografic până în prezent. O performanţă artistică unică. Scene de o splendoare fantastică, dueluri, jocuri ne mai văzute.
Jurnal nou
şi complectare culturală
U. F. A.

Cereţi
CATALOGUL NOU
EXPEDIŢIA DE TOAMNA
a început.
Ambrosi, Fischer & Co.
Aiud, Jud. Alba

Maşini de semănat
RUD SACH
fabricatul cel mai renumit german

A sosit un nou transport cu reducerea taxelor vamale.
Cereţi oferte dela
Departamentul Maşinilor
al reuniunei agricole săseşti ardelene
SIBIU Str. Sării No. 22

Reparaţii de **Şoşoni şi Galoşi**
execută conştiincios şi cu **preţuri modeste**
FELIX ZACH Sibiu, str. Sării 43 Telefon 252
Atelier modern de vulcanizare şi recauciucare
Loc de primire: **Atelier Zach, str. Regina Maria 30**

Inainte de ce **cumpăraţi**
Stofe — Albituri — Covoare
Perdele — Trusouri
vizitaţi magazinul bine asortat şi renumit
MARCUS FRIEDMANN
SIBIU, STR. ELISABETA Nr. 9
Fondat 1892 Telefon 385
Assortiment bogat. în stofe bărbăteşti.

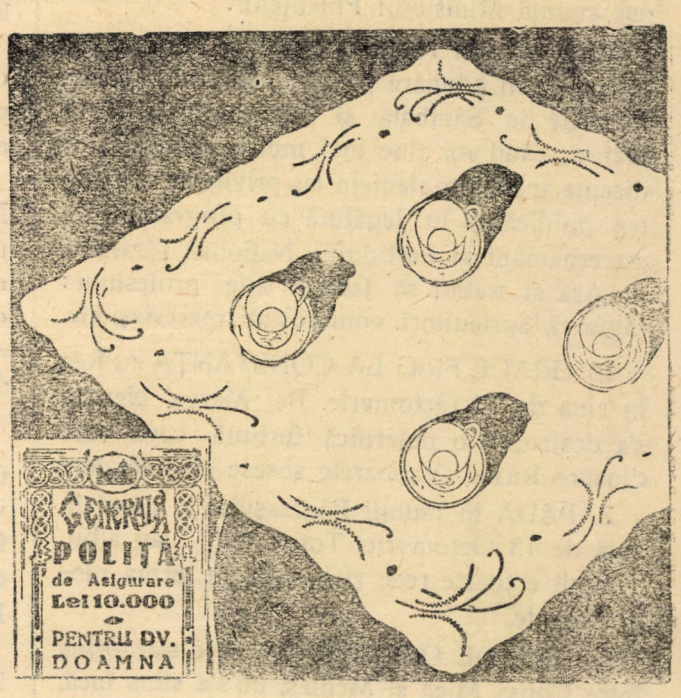
Nouile premii ale revistei „Pentru Dv. Doamnă“

pe care cu mari sacrificii le oferă tuturor abonatelor absolut gratuit

întrec cu mult cele de până acum

Revista **„Pentru Dv. Doamnă“** a câştigat toate simpatiile celor ce au citit-o, devenind cea mai bună şi sinceră prietenă a casei.

După ultimile daruri:
feţe de masă şi covoraş,
direcţiunea revistei oferă

nu mai puţin de trei premii la un loc:

1. Un splendid milieu din olandină fină artistic desenat, început şi cu tot materialul necesar pentru a fi terminat.
2. O garnitură de cafea neagră pictată cu aceleaşi motive şi m ieul.
3. lea şi cel mai senzaţional, o poliţă de asigurare de 10.000 lei dela Soc. de Asig. „Generala“. Această poliţă va participa de la început la tragerea la sorţi lunar, aşa încât abonaţi au şansa de a câştiga până la suma de 10.000 lei.

Cereţi chiar astăzi gratuit un număr de probă cu prospectele dela administraţia revistei „Pentru Dv. Doamnă“ Bucureşti, Calea Victoriei 17.

In memoria martirilor Horia, Cloşca şi Crişan

Sosirea Suveranului în gara Alba-Iulia

Joi, 14 Octomvrie c., la ora 9 fix, în sunetele muzicilor militare cari intonează imnul regal, îşi face apariţia trenul regal. In aclamaţiile întregei asistenţe descinde în uniformă de general de cavalerie M. S. Regele Carol urmat de Marele Voevod Mihai în uniforma şcoalei militare, principele de Hohenzolern şi suita regală compusă din d-nii comandor Fundăţeanu, lt. col. Filiti, major Sidorovici, maior Mihăilescu, căpitani Ilie Radu, Opriş şi Ştiubei. In tot acest timp deasupra gării, la o mică distanţă, virează o escadrilă de avioane în formaţie.

La coborîrea din vagon, M. S. Regele este întâmpinat de dl G. Tătărescu, primul ministru; general Ilasievici, ministrul apărării naţionale; Valer Pop, ministrul industriei; Radu Irimescu, ministrul aviaţiei şi marinei.

Suveranul dă mâna cu înalţii demnitari, după aceea trece în revistă compania de onoare, apoi urmează prezentările.

Primarul oraşului Alba-Iulia, dl dr. Colbazi, prezintă M. S. Regelui tradiţionala pâine şi sare, rostind câteva cuvinte de „bun sosit". Suveranul a primit apoi raportul d-lui general Manolescu, comandantul străjerilor.

După aceia, în ovaţiile mulţimii, printre cordoanele de străjeri şi străjeriţe, M. S. Regele ia loc în automobil, lângă Voevodul Mihai. Cortegiul regal se îndreaptă spre cetate în uralele mulţimii.

In Catedrala Incoronării

Cortegiul regal s'a îndreptat spre Catedrala Incoronării, unde se aflau toţi invitaţii oficiali. Aci patriarhul Miron având în dreapta pe mitropolitul Bălan al Ardealului, în fruntea întregului sobor de preoţi, a oficiat un parastas pentru pomenirea martirilor Horia, Cloşca şi Crişan.

După oficierea parastasului, M. S. Regele, Voevodul Mihai, prinţul de Hohenzolern, suita, dl general Gamelin, precum şi invitaţii au părăsit Catedrala îndreptându-se spre monumentul ridicat în Piaţa Cetăţii.

Oaspeţii regali au luat loc pe o estradă specială având la dreapta pe membrii guvernului, iar la stânga Casa militară şi civilă, precum şi un grup de doamne în frumoase costume naţionale, în fruntea cărora se afla doamna general Gamelin, doamnele Tătărescu, Elena Văcărescu, Alexandrina Cantacuzino, Antonescu, Valer Pop, Sichitiu, Tomaziu etc.

Monumentul se află în faţa porţii No. 2, aşezat cu faţa spre Valea Mureşului. Are înfăţişarea unei adevărate opere de artă.

Aci în faţa monumentului, s'a oficiat un nou serviciu religios, apoi au început cuvântările precum urmează.

Cuvântarea Mitropolitului Ardealului Nicolae Bălan

Monumentul acesta dat luminii, este un semn văzut, prin care se glorifică marea jertfă românească şi creştină a lui Horia, Cloşca şi Crişan, a vieţilor de preoţi şi ţărani ucişi, pentrucă au afirmat voinţa de a trăi a neamului românesc, ce asupritorii voiau să o desfiinţeze.

Istoria românească a Ardealului e ţesută cu jertfe. Aproape fiecare colţ ascunde comoara sfântă, ocrotitoare, a moaştelor de mucenici.

La Alba Iulia fulgeră trecutul plin de mărire românească. Cetatea aceasta a fost teatrul cutremurătorului martiriu a lui Horia, Cloşca şi Crişan, cari şi-au jertfit viaţa pentru poporul românesc.

SIRE, Prezenţa Majestăţii Voastre la această proslăvire a celor trei martiri e dovada puternică a biruinţii ce a încununat jertfa lor.

Horia Cloşca Crişan

Noi cei de azi şi cei din viitor vă asigurăm, că vom avea sufletul atât de puternic spre a lupta şi jertfi pentru idealul pe care credem că trebue să-l realizăm de aci înainte.

Cuvântarea dlui Alex. Lapedatu

Prin reprezentanţii săi legiuiţi, prin demnitarii de toate categoriile ai ţării şi prin nesfârşitul şir de popor eşit din sânul său însuşi, naţiunea română întreagă sărbătoreşte, azi, cu adâncă veneraţiune şi admiraţiune, amintirea în veci nepieritoare a căpeteniilor marei revoluţiuni a românimii ardelene dela 1784—85, Horia, Cloşca şi Crişan.

Gândul şi sufletul Naţiunii Române se prosternă, cu toată pietatea şi iubirea, spre aceşti eroi ai neamului, cari, acum 150 de ani, au pătimit aci, în cetatea de faţă, moarte de martiri.

De aceia, în ziua cea mai mare a mântuirii, când duhul Domnului a suflat pre cuvântul proorocului, ca să adune şi să împreune mădularele risipite ale neamului într'un singur trup, s'au adunat, de bună seamă, şi oasele zdrobite şi risipite ale martirilor noştri, ca să se împreune în noua lume românească a unirii, pentru care şi ei, împreună cu miile de tovarăşi de luptă, s'au sacrificat.

Umbrele lor sfinte sunt, deci, aci, lângă noi, pline de bucurie şi mulţumire, că gândul şi scopul ce le-au stăpânit în viaţa pământească s'au realizat aevea. Lor li se cuvine

(Urmare în pag. 6)

Martirii Horia şi Cloşca în închisoarea dela Alba-Iulia.
(Gravură reprodusă din cartea „Răscoala lui Horia" de Oct. Beu.)

Execuţia lui Horia şi Cloşca

„Aşa dară aceşti doi, Horia, ce se numeşte Nicola Ursu şi Ioan Cloşca, pentru aceste fără de legi făcute de ei, prin cari au arătat că sunt nu numai nişte lotri afurisiţi, ci şi răsvrătitori de pacea şi liniştea publică — amesurat (potrivit) constituţiunii criminale, ce s'a dat de M. Theresia, art. 62 despre răscoalele şi turburări şi art. 90 despre lotrie — să fie duşi la îndatenatul loc de perzare, şi acolo toate mădularele, câte le au în corp, să li se frângă cu roata începând dela picioare, mai întâiu cu Ion Cloşca, apoi cu Horia, care realmente îşi zice Nicola Ursu şi în timpul acesta să se treacă dela viaţă la moarte, apoi corpurile lor să se taie în patru, capetele şi părţile corpului ce se trag pe roate se pun pe lângă căile publice, întru acele locuri ale patriei, unde şi-au deprins cruzimea mai cu seamă: iar inimile şi maţele să se îngroape în locul de perzare cel de aici".

(Din sentinţa de condamnare la moarte)

(Continuare din pag. 5)

aşa dar sentimentele de vibranţă şi emoţionantă recunoştinţă şi admiraţia ale naţiunei, care, prin aleşii săi, strâns uniţi în jurul Regelui iubit şi slăvit, au ţinut să le aducă prin glasul meu, la această măreaţă serbare de pomenire, cu pietatea şi respectul cuvenit eroilor şi martirilor, din toate vremurile.

Cuvântarea dlui Valer Pop în numele guvernului

Dl Valer Pop, ministrul industriei şi comerţului, a vorbit în numele guvernului. D-sa a început prin a sublinia marea importanţă a mişcării întreprinsă de Horia, Cloşca şi Crişan, încheind astfel:

In cumpăna nepărtinitoare a istoriei cade cu greutate hotărîtoare numai acul de voinţă şi afirmare dârză, jertfa de sine pentru ideea dinamică a libertăţii, sămânţa aruncată cu dărnicie şi menită să rodească însutit.

Un poet al naţiunii asupritoare, împotriva căreia Horia a ridicat poporul român, l'a cântat în 1785 pe moţul dela Albac astfel: „Pe Horia nu l-a îngropat nimeni. Sufletul lui zboară pribeag şi astăzi, într'unul din vulturii Carpaţilor".

Sufletul tău, Horia, sălăşluieşte şi astăzi între noi toţi, dela Nistru pân'la Tisa şi ne inspiră credinţa mai tare şi mai veşnică decât granitul, în Purtătorul Coroanei şi ne face să înconjurăm cu dragoste şi devotament neţărmurit pe Regele tuturor Românilor în îndeplinirea măreţei şi asprei îndatoriri de a clădi, prin refacerea morală şi materială a ţării, stânca de temelie a României Intregite.

Sufletul tău „Horia" ne îndeamnă pe noi şi va însufleţi pe urmaşii noştri să dăm totul, chiar hecatombe de vieţi şi de sânge, pentruca ceiace Dumnezeu ne-a dat, oamenii să nu ne ia niciodată.

Omagiul aviaţiei militare

In timpul cât s'au rostit discursurile aci redate pe scurt, două escadrile (una de 7 şi alta de 9 avioane) au sburat pe deasupra monumentului şi a mulţimii adunate la acest mare praznic.

In piaţa Mihai Viteazul

După desvelirea monumentului, întreaga asistenţă în frunte cu membrii guvernului au plecat în Piaţa Mihai Viteazul, luând loc în tribună şi aşteptând sosirea M. S. Regelui.

La ora 12 fără un sfert, cortegiul regal şi-a făcut apariţia. Primul a venit dl chestor Botez în maşina circulaţiei Bucureşti, o motocicletă a circulaţiei din Bucureşti, după care a urmat maşina regală din care au descins Suveranul şi Marele Voevod Mihai.

In maşina doua prinţul de Hohenzolern şi dl prim-ministru Tătărescu, în maşina 3-a patriarhul Miron şi mitropolitul Bălan. A urmat misiunea franceză şi suita regală.

Inceperea defilării

Peste câteva minute a început defilarea comandată de către inspectorul dela „Straja Ţării" Atanasie Popa din Cluj. Defilarea a fost deschisă de muzica reg. 83 infanterie din Cluj. Au urmat un grup de 200 drapele străjereşti şi cercetăşeşti.

Defilează apoi rând pe rând străjerele, străjerii şi cercetaşii din Alba Iulia, Turda, Cluj, Blaj, şcoala normală din Cluj în splendide costume naţionale, şcolile din Timişoara, liceul Mihai Viteazul din Alba Iulia băeţi, liceul dr. C. Angelescu băeţi Cluj, liceul Gheorghe Bariţiu, Şcoala Comercială băeţi Cluj, legiunea cercetăşească Bihor, legiunea Timişoara, Oraviţa, liceul din Orăştie, şcoala normală dela Cluj, şcoala normală dela Oradea, Cohorta Simeon Bărnuţiu Blaj, care închee cortegiul străjerilor.

Urmează „Şoimii Carpaţilor" în impresionantele lor costume, având în frunte pe profesorul universitar Iuliu Haţiegan dela Cluj. In fruntea şoimilor Carpaţilor defilează un grup de buciumaşi.

A impresionat modul în care a fost făcută defilarea şoimilor, şi anume perechi, perechi, un băiat cu o faţă.

Şoimii din judeţul Mureş au făcut o perfectă impresie în portul lor mândru. Au defilat apoi şoimii din Someş în frunte d. prof. Albu Moraru, populaţia sătească din judeţul Arad, sătenii din judeţul Cluj în frunte cu dl prof. Dunca.

Sătenii din Bihor, Orhei, Târnava Mică, Timiş Torontal, Turda, Hunedoara, minerii din Petroşani, Săcărâmb, Brad, şcolile din Deva şi Orăştie cu muzici proprii, etc.

Numărul total al celor ce au defilat, 9 într'un rând, a fost taxat la peste 50 mii de persoane, cari au venit cu trenuri gratuite din toate părţile. Defilarea a durat o oră şi jumătate.

Suveranul prezidează masa din sala Unirii

La ora 2 d. a. a avut loc în istorica sală a „Unirii" un banchet prezidat de M. S. Regele Carol, la care au participat Marele Voevod Mihai, principele de Hohenzollern, generalul Gamelin, foştii preşedinţi de consiliu, membrii actualului guvern, înalţii prelaţi, în frunte cu I. P. S. S. Patriarhul dr. Miron Cristea şi foştii miniştri prezenţi la serbare. Numărul invitaţilor a fost de 216.

Cuvântarea dlui prim-ministru Gh. Tătărescu

La banchet s'au rostit două cuvântări: dl prim-ministru şi Suveranul. Din vorbirea mai lungă a d-lui Gh. Tătărescu dăm următoarele:

In negura frământărilor care au urmat actul de subjugare istorică, ridicarea românilor din ţinuturile Zarandului şi al Albei, apare ca cea dintâi afirmare luminoasă a conştiinţei naţionale, care nu voia să se predea şi cea dintâi isbucnire de viaţă a unui popor care nu voia să piară.

Horia, Cloşca şi Crişan fură astfel crainicii vremurilor nouă, care au trâmbiţat cu un ceas mai devreme dreptul la viaţă al popoarelor subjugate. Ei fură precursorii sbuciumului surd şi al luptelor făţişe, de care se umplu veacul ce le-a urmat.

Martiriul lui Horia din Albac, uciderea lui Tudor din Vladimiri, moartea în durere a lui Iancu din Vidra, aceasta întreită jertfă săvârşită pentru atingerea aceloraşi scopuri, în numele aceloraşi credinţe şi cu alegerea aceloraşi mijloace a fost isvorul din care s'au tras gândurile şi simţirile generaţiilor de soldaţi şi cărturari, cari au luptat şi s'au ostenit pentru unitatea neamului nostru.

Discursul M. S. Regelui

După banchet, Suveranul nostru a rostit un discurs mai lung, din care dăm următoarele părţi:

Domnilor,

Sunt anumite colţuri pe pământ, care sunt hărăzite de Dumnezeu, să intre în istoria Neamului. Un atare petec de pământ este această cetate, a Albei Iulii, cetate de credinţă naţională în inima Ardealului.

Iaşul şi Alba-Iulia

Precum dincolo de Carpaţi a fost hărăzit Iaşul să fie oraşul unirilor naţionale, începând din ziua luminoasă în care Marele Voevod Mihai Viteazul, a păşit învingător pe porţile acestei cetăţi, s'a sălăşluit în subconştiinţa naţională a românilor de dincoace şi de dincolo de Carpaţi un ideal, o însufleţire şi o credinţă comună.

Acei, pe care noi ca o grindă a întregei clădiri naţionale îi prăznuim astăzi, fac parte din acest şirag de credinţe, acest şirag de jertfe, cari au adus toate actele mari săvârşite aci în cetatea Alba-Iulia.

Acest şirag, care a fost încununat întâi prin votul Adunării Naţionale, în 1918 ce s'a ţinut chiar în această sală, în care astăzi prăznuim pe martirii neamului, şi care şi-a primit cununa definitivă, prin încoronarea primului rege al României, veşnic întrunită într'un singur mănunchi, în această sărbătoare, acelor cari au ştiut să-şi dea viaţa pentru un gând mai presus de viaţă, să vedem în ei, nu atât pe conducătorii unei revoluţiuni şi a unor revendicări sociale, oricât ar fi, fiind ele de drepte, dar să vedem în ei expresiunea vie a unei naţiuni, care a luptat pentru libertatea ei etnică şi pentru drepturile ei naţionale de veacuri.

Ei sunt aceia cari au deschis acea lungă coloană de martiri care s'a încheiat cu venerabilul Gh. Pop de Băseşti.

După 150 ani

Toţi aceia cari au închis cu sfinţenie ochii, închinându-se unui gând şi al căror sânge, închegându-se pe pământul acestei ţări, a făcut să se dea rodul cel viu care ne face ca astăzi, la această prăznuire, după 150 de ani, ne găsim întruniţi în acelaş gând şi aceiaşi simţire, reprezentanţii Principatelor Unite dincolo de Carpaţi cu aceia ai Ardealului, Bucovinei şi Basarabiei.

A fost o fatalitate istorică, a fost un fapt, contra căruia oricine ar fi putut să se lupte, dar care trebuia să săvârşească acea unire a tuturor românilor.

Dar niciodată această realizare, oricât de naturală ar fi ea, nu şi-ar fi avut înţelesul ei înalt, n'ar fi putut să însemne în istoria lumii acelaş lucru, dacă n'ar fi fost clădită pe temelia unor sacrificii de sânge, care au făcut ca această credinţă să fie vie şi care pentru viitor ne impune nouă, generaţiei de astăzi şi celei de mâine, această datorie de a păstra această moştenire neştirbită şi din ce în ce mai întărită din punctul de vedere al credinţei naţionale şi din punctul de vedere al puterii morale.

Să păstrăm bine moştenirea

Pentru dobândirea acestui ideal şi-au jertfit sângele atâtea sute de mii de oameni; pentru păstrarea acestui ideal, noi suntem datori poate să ne jertfim câteodată câteva din credinţele noastre, dar să păstrăm vie o credinţă mai presus de toate: acea întărire a viitorului neamului nostru.

Alba-Iulia, colţ sfinţit al neamului românesc, să aibă această putere să întărească sufletele tuturor românilor şi tuturor acelora care sunt credincioşii Patriei, ca în zilele grele, cum şi în zilele mai uşoare, să se strângă într'un mănunchiu şi astfel cum s'au jertfit cei din trecut, să se jertfească, să caute să lupte pentru întărirea ţării, pentru mărirea neamului şi a Patriei româneşti. Unor morţi li se aduce recunoştinţă şi li se aduc coroane. Unor vii, nu pot decât să ridic paharul meu pentru toţi acei care vor pricepe acest gând şi care vor pricepe porunca cârmuitoare a martirilor neamului: să se strângă într'un mănunchi şi să formeze o Românie, cu toţii cu acelaş simţământ: întărirea neamului nostru.